

*"Där har vi nog en
riktig superspridare!"*

Vårdhygieniska riskfaktorer för smittspridning

Vårdhygienisk lunchföreläsning

2023-09-21

Vårdhygien i Västra Götaland

- fyra enheter
- stöd till vårdgivare
 - långsiktigt och förebyggande arbete för en **god hygienisk standard**
 - vid akuta problem, ex smittspridning
- stödjer primärvård, kommunal vård och omsorg, sjukhus

Göteborg och
Södra
Bohuslän

Norra
Älvsborg och
Bohuslän

Skaraborg

Södra
Älvsborg

Syfte

Väcka tankar och sprida kunskap om vårdhygieniska riskfaktorer och risk för smittspridning inom primärvård

Foto: Johan Nilsson/TT och Health Protection Agency/Scanpix

NYA CORONAVIRUSET

Bekräftat: Första fallet av coronaviruset i Sverige

1:57 min [Min sida](#) [Dela](#)

Uppdaterat fredag 31 januari kl 20.11 Publicerat fredag 31 januari kl 16.03

Det första svenska fallet av det nya coronaviruset har bekräftats vid Länssjukhuset Ryhov i Jönköping, uppger Folkhälsomyndigheten. Det handlar om en kvinna som nyligen besökt Kina.

PATIENTSÄKERHET

Operationssalar stängs efter år av smitta

RÄTTAD. En patient har avlidit och flera blivit svårt sjuka efter att bakterier i flera år spridits i operationssalarna för ryggkirurgi på Skånes universitetssjukhus i Malmö, rapporterar TV4 Nyheterna.

Publicerat: 2018-12-14 07:54 Skrivin av: TT/Dagens Medicin

Dela: [Dela 1](#) [Tweets](#) [Dela](#) [Mail](#) [Skriv ut](#)

COVID-19

Forskning: Därför är vissa människor superspridare

☰ Meny | sverigesradio

Östergötland

ÅTVIDABERG

MRSA-patient spred smitta på vårdcentral

[Dela](#)

Publicerat onsdag 24 februari 2016 kl 09.30

Vårdcentralen i Åtvidaberg anmäler sig själva till Inspektionen för vård och omsorg.

NYHETER24
Ett misstänkt fall av ebolasmitta i Uppsala län
80 Reaktionen

AFTONBLADET

NYHETER SPORT PLUS TV NOJE MAT & DRICK

Mässlingsutbrottet i Göteborg

+ FÖLJ

Mässlingsmittad jobbar på kvinnoklinik – kan ha smittat 40 nyfödda

Vårdhygieniska riskfaktorer för smittspridning

Vårdhygieniska riskfaktorer för smittspridning

Patient med vårdhygieniska riskfaktorer kan innebära ökad risk för smittspridning men även ökad risk att förväna vårdrelaterad infektion (VRI). Undersöka riskfaktorer kontinuerligt under vårdtiden. Följsamhet till grundläggande hygienrutiner inklusive basala hygienrutiner, oavsett känd eller okänd smitta, minskar risken.

	Hud	Utsöndringar	Luftvägar	Kommunikation/ Kognitiv förmåga
Exempel på patientrelaterade riskfaktorer	Hudskada, hudutslag, fjällande hud Sår Sår vårdskada, svårta, omläggning/bränna Hälet CVK, PVK, dränapa, trakeostomi Utslag/blåsor i samband med feber	Diarré Kräkning, missäckt infektion Sten - vårdrelaterad Läkemedel - läckage KAD/Surgipåsar Blödnings	Hosta Snuva Hälsort Endotrakealtub/trakeostomi	Demens Språk/kommunikations- svårigheter Syn- och hörselutvärdering Beteende - t.ex. stoppar bevakare i rummet
Vägledning till sjuken	Skadad hud innebär ökad risk både för att spridas och plockas upp smittämnen. Utslag/blåsor i kombination med feber kan vara följande infektionssjukdom.	Utsöndringar kan innehålla infektionssjukdomar som kan spridas till omgivningen.	Luftvägssjukdomar innehåller infektionssjukdomar som kan spridas till omgivningen.	Med ett kognitivt förmåga kan innebära ökad risk att sprida och plocka upp smittämnen, särskilt i kombination med andra riskfaktorer.
Vårdhygieniska riskfaktorer	Hud Bedöm behov av eget rummen baserat utifrån omfattning av riskfaktorer. Individens och vården av patient med handhygien.	Utsöndringar Vid diarré och/eller missäckt infektion isolering av patient på eget rum med egen toalett.	Luftvägar Informera och ge förutskattningar för god hälsa och trygghet. Vid missräkningar om luftvägsinfektion isolera patient på eget rum.	Kommunikation/ Kognitiv förmåga Bedöm individens förmåga att följa och förstå instruktioner. Ge anpassat stöd vid förväntade riskfaktorer.

Vårdhygien, Sjukvårdens Utvärderingsenhet
GÖTTA
GÖTTA LANSKRAKONEN

- Patient med riskfaktorer
- Ökad risk för smittspridning finns vid
 - Sår och eksem
 - Infarter, KAD, PEG, CVK, PVK etc.
 - Hudutslag/blåsor
 - Diarré/kräkning
 - Luftvägssymtom

Skriva ut tabell:

[Vårdhygieniskariskfaktorer.pdf\(vgregion.se\)](https://vrdhygieniskariskfaktorer.pdf(vgregion.se))

Vårdhygieniska riskfaktorer för smittspridning

Patient med vårdhygieniska riskfaktorer kan innebära ökad risk för smittspridning men även ökad risk att förvärva vårdrelaterad infektion (VRI). Utvärdera riskfaktorer kontinuerligt under vårdtid.

Följsamhet till grundläggande hygienrutiner inklusive basala hygienrutiner, oavsett känd eller okänd smitta, minskar risker.

Placering av patient

- Bedöm riskfaktorernas omfattning!
- Utlandsvård?
- Infektionskänslig patient?

Bedöm även om patient kan vistas i gemensamma lokaler, ex dagrum och väntrum.

Exempel på Patientrelaterade riskfaktorer

Hud	Utsöndringar	Luftvägar	Kommunikation/ Kognitiv förmåga
Hudskada, hudsjukdom, fjällande hud Sår: vätskande, svårläkta, omlägningskrävande Infart: CVK, PVK, dränage, trakeostomi Utslag/blåsor i samband med feber	Diarré Kräkning, misstänkt infektiös Stomi – svårbandagerad/läckage Inkontinens – läckage KAD/Suprapubiskateter Blödning	Hosta Snuva Halsont Endotrakealtub/trakeostomi	Demens Språk-/kommunikations-svårigheter Syn- och hörselnedsättning Beteende – t.ex. stoppar leksaker i munnen
Skadad hud innebär ökad risk både för att sprida och plocka upp smittämnen. Utslag/blåsor i kombination med feber kan vara luftburen infektionssjukdom.	Utsöndringar kan innehålla mikroorganismer som kan spridas till omgivningen.	Luftvägssekret innehåller mikroorganismer som kan spridas till omgivningen.	Nedsatt kognitiv förmåga kan innebära ökad risk att sprida och plocka upp smittämnen, särskilt i kombination med andra riskfaktorer.
Bedöm behov av eget rum/egen toalett utifrån omfattning av riskfaktorer. Instruera och/eller hjälp patient med handhygien.			
Vid vistelse i allmänna utrymmen ska sår vara täckta. Vid misstanke om luftburen infektionssjukdom isoleras patient på eget rum.	Vid diarré och/eller misstänkt infektiös kräkning vårdas patient på eget rum med egen toalett.	Informera och ge förutsättningar för god host- och nyshygien. Vid misstanke om luftvägsinfektion vårdas patient på eget rum.	Bedöm individens förmåga att följa och förstå instruktioner. Ge anpassat stöd vid förekomst av riskfaktorer.

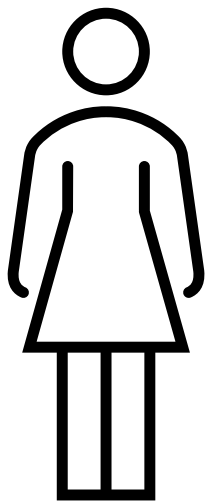
Vägledning till åtgärd

04191 | Producerad juli 2022

Bedöm smittrisk !

- Smittsam patient?
 - Vilka symtom?
 - Akut sjukdom eller bärarskap?
 - När i sjukdomsförloppet?
- Vilket smittämne kan det vara?
- Kan andra patienter (och personal) exponeras ?
- Fungerar grundläggande hygienrutiner?

Rut 81 år

Rut 81 år kommer till vårdcentralen Kuris reception för anmälan

Hon har ett vätskande sår på hö underben som ska läggas om för åttonde gången på en månad.

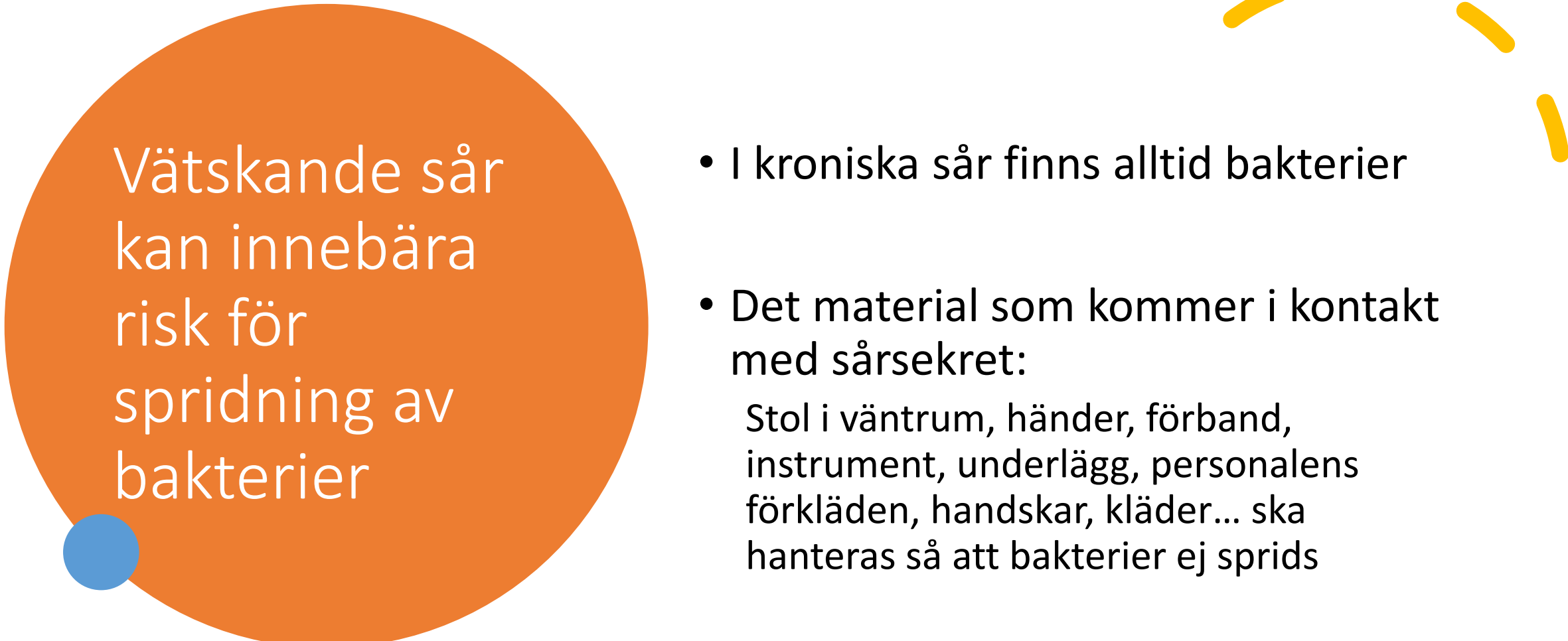
Får komma in till distriktsköterskan efter 20 minuter i väntrum.

Dsk märker att det har vätskat igenom så att ena byxbenet är blött

Diskussion

- Finns det risk för smittspridning när det gäller Ruts vätskande bensår?
- Vilka åtgärder kan vidtas för att minska risk för smittspridning?

Vätskande sår
kan innebära
risk för
spridning av
bakterier

- I kroniska sår finns alltid bakterier
- Det material som kommer i kontakt med sårsekret:
Stol i väntrum, händer, förband, instrument, underlägg, personalens förkläden, handskar, kläder... ska hanteras så att bakterier ej sprids

Vid behandling av sår gäller

- Basala hygienrutiner
 - Punktdesinfektion
- Desinfektering av instrument (höggradigt rena)
- Fabriksrent såromläggningsmaterial
- Städning/desinfektion när patient lämnat

Take home message!

Det är först och främst **riskfaktorerna** som avgör grad av smittsamhet.

Fokusera på de och låt de vägleda er till åtgärd.

Frågor och funderingar

